

Accountantsverslag 2016
Gemeente Velsen

14 juni 2017

Aan de Raad van de
Gemeente Velsen
Postbus 465
1970 AL IJMUIDEN

Datum
14 juni 2017

Kenmerk
3114458500/2017.020026/AG

Geachte leden van de raad,

Hierbij bieden wij u hierbij ons accountantsverslag met betrekking tot de controle van de jaarrekening 2016 van de gemeente Velsen aan. Deze rapportage beschrijft op hoofdlijnen onze controleaanpak en de belangrijkste aangelegenheden die wij tijdens onze controle in overweging hebben genomen. Wij zijn van mening dat de reikwijdte van onze werkzaamheden en de resultaten daarvan een deugdelijke basis vormen voor ons oordeel over de jaarrekening 2016 van de gemeente Velsen.

Uw jaarrekening geeft een getrouw en rechtmatig beeld

De jaarrekening 2016 is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Velsen. Bij deze jaarrekening hebben wij op 14 juni 2017 een goedkeurende controleverklaring voor zowel getrouwheid als rechtmatigheid verstrekt.

Wij bespreken onze bevindingen met de rekenkamercommissie

Wij bespreken deze rapportage graag tijdens de bijeenkomst met de auditcommissie op 13 juni 2017 en zullen eventuele vragen die u heeft, beantwoorden. Wij hebben de inhoud van dit accountantsverslag afgestemd met de portefeuillehouder financiën en de betrokken medewerkers financiën.

Hoogachtend,

Deloitte Accountants B.V.

A. Booy RA

c.c. college van burgemeester en wethouders

Inhoudsopgave

Bestuurlijke samenvatting	1
De financiële positie	5
Belangrijkste bevindingen uit onze controle	8
Interne beheersing	18
Overige aangelegenheden	22
BIJLAGEN	23

Bestuurlijke samenvatting

Dit onderdeel bevat een samenvatting van onze controle voor het jaar 2016

De controle voor 2016 is uitgevoerd

Wij hebben onze controle van de jaarrekening 2016 van gemeente Velsen uitgevoerd en wij verstrekken een goedkeurende controleverklaring voor zowel getrouwheid als rechtmatigheid bij deze jaarrekening.

Onze controleverklaring over 2016 is gebaseerd op nieuwe NBA-regelgeving. De controleverklaring hebben wij u reeds toegezonden.

Geen feitelijke, niet-gecorrigeerde controleverschillen geïdentificeerd die de rapporteringstolerantie overschrijden

Wij hebben tijdens onze controle geen niet-gecorrigeerde feitelijke afwijkingen geïdentificeerd groter dan onze rapporteringsdrempel die van invloed zijn op het vermogen of resultaat van de gemeente.

Op basis van onze controlewerkzaamheden hebben wij geconcludeerd dat alle financieel relevante aspecten van wetgeving en verordeningen, zoals opgenomen in uw normen- en toetsingskader, door het college zijn nageleefd en dat zowel de baten en lasten over 2016 als de balans mutaties in 2016 rechtmatig tot stand zijn gekomen. Er is geen sprake van controleverschillen (feitelijke afwijkingen) ten aanzien van rechtmatigheid die groter zijn dan de goedkeuringstolerantie.

Wel is sprake van onzekerheden met betrekking tot de bestedingen van de Persoonsgebonden budgetten (PGB, WMO en Jeugd) en de ingekochte zorg (WMO en Jeugd).

De PGB-bestedingen zijn (verplicht) belegd bij de Sociale Verzekeringsbank (SVB). De accountant van de SVB heeft – net als over 2015 – een afkeurende controleverklaring bij de verantwoordingen 2016 verstrekt vanwege diverse rechtmatigheidsafwijkingen.

Het ontbreken van voldoende en geschikte controle-informatie over de prestatielevering (getrouwheid) voor de verantwoorde PGB-bestedingen en de ingekochte zorg in de jaarrekening 2016, alsook de geconstateerde rechtmatigheidsafwijkingen, leiden tot een onzekerheid in onze controle voor de getrouwheid en rechtmatigheid van in totaal € 2.448.000. Deze onzekerheid valt binnen de tolerantie van € 5.151.000 en heeft daarmee geen invloed op de strekking van de controleverklaring bij de jaarrekening 2016.

Het (verplichte) overzicht van controleverschillen groter dan de rapportagetolerantie ad € 100.000 treft u aan in bijlage A1 en A2 van deze rapportage.

Wij verstrekken een goedkeurende controleverklaring bij de jaarrekening 2016.

De onzekerheid van € 2.448.000 miljoen van de PGB-bestedingen en de ingekochte zorg valt binnen de tolerantie van € 5,1 miljoen en heeft geen invloed op de strekking van de

Geen significante wijzigingen in de reikwijdte van onze controle

Met de opdrachtbevestiging van 15 december 2016 heeft u ons opdracht gegeven tot het controleren van de jaarrekening 2016. Naast de opdrachtbevestiging zijn bepalend voor onze controle:

- Het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado). Uw controleverordening op grond van artikel 213 van de Gemeentewet.
- Het "Controleprotocol voor de accountantscontrole op de jaarstukken 2016 van de gemeente Velsen", zoals deze op 24 november 2016 door de raad (R16.075) is vastgesteld met het bijbehorende (en voor 2016 geactualiseerde) normenkader.

De reikwijdte van onze controle staat omschreven in de opdrachtbevestiging en is nader omschreven in het auditplan. Er is gedurende het verloop van de controle op geen enkele wijze sprake geweest van een beperking in de reikwijdte van onze controle.

Tijdens de uitvoering van de oorspronkelijke auditplanning hebben zich geen wijzigingen van materieel belang in de reikwijdte voorgedaan. Wij achten de reikwijdte van onze controle voor 2016 voldoende voor de doelstelling van onze controle.

Geen wijzigingen in significante verslaggevingsgrondslagen met effect op resultaat en financiële positie

Significante verslaggevingsgrondslagen en toepassing hiervan zijn zeer belangrijk voor de presentatie van de financiële positie en resultaten van de gemeente. Daarnaast vereisen zij van het management het toepassen van oordeelsvorming ten aanzien van moeilijke, subjectieve en complexe posities vaak vanwege de noodzaak om inschattingen te moeten maken over het effect van zaken die inherent onzeker zijn.

De belangrijkste verslaggevingsgrondslagen van de gemeente zijn uiteengezet in de toelichting op de balans in de jaarrekening 2016 (paragraaf "Grondslagen jaarrekening"). In 2016 hebben zich geen wijzigingen van materieel belang voorgedaan in toegepaste verslaggevingsgrondslagen (Bbv) die een aanzienlijke invloed hebben gehad op de financiële resultaten of positie van de gemeente. Wel is sprake van wijzigingen in de verslaggevingsregels rondom grondexploitaties en financiële vaste activa.

Voor wat betreft grondexploitaties dienen vanaf 2016 de niet in exploitatie genomen bouwgronden en de overige gronden die nog niet in exploitatie zijn genomen, te worden verantwoord onder de materiële vaste activa. Voor wat betreft de niet in exploitatie genomen gronden heeft dit voor uw jaarrekening geen effect gehad, omdat deze er niet (meer) waren. De overige gronden ad € 2,5 miljoen zijn (onder aftrek van de reeds getroffen verliesvoorziening ad € 2,5 miljoen) in de jaarrekening 2016 onder de materiële vaste activa (investeringen met economisch nut, gronden en terreinen) verantwoord.

Met ingang van 2016 zijn de "bijdragen aan activa in eigendom derden", groot € 307.000 op grond van BBV-wijzigingen opgenomen onder de immateriële vaste activa. Daarnaast heeft het college voor een bedrag van in totaal € 1.270.000 aan bijdragen voor onderwijsinstellingen verantwoord als bijdragen in activa in eigendom derden onder de immateriële vaste activa.

Deze herrubriceringen hebben daarmee geen effect op het vermogen of resultaat in de jaarrekening 2016.

Wij hebben vastgesteld dat de jaarverslaggeving 2016 voldoet aan de verslaggevingsvoorschriften (Bbv) en dat het jaarverslag verenigbaar is met de jaarrekening 2016.

Wij hebben de jaarrekening-controle 2016 uitgevoerd met inachtneming van de volgende toleranties, zoals opgenomen in de door u vastgestelde controleverordening:

- Voor fouten is de tolerantie 1% van het totaal van de lasten inclusief toevoegingen aan de reserves: **€ 1.717.000**
- Voor onzekerheden is de tolerantie 3% van het totaal van de lasten inclusief toevoegingen aan de reserves: **€ 5.151.000**

Als rapportagetolerantie voor fouten en onzekerheden geldt – overeenkomstig uw controleprotocol – een bedrag van € 100.000.

Evaluatie van de belangrijkste inschattingen van het management: de grondexploitaties

De grondexploitaties bevatten aannames en oordelen en de post voorraden vormt daarmee een belangrijke schattingspost in de jaarrekening 2016.

Wij hebben het proces waarmee het management de grondexploitaties actualiseert beoordeeld en wij hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd.

Deze werkzaamheden omvatten het beoordelen van de toepassing van de juiste methodiek, de realiteit van de aannames, de juistheid van de berekeningen en de consistente toepassing van de betrokken modellen.

Wij zijn van mening dat de toegepaste inschattingen redelijk zijn en consistent worden gebruikt. De grondexploitaties zijn deugdelijk geactualiseerd en bijgesteld en geven een getrouw beeld van de boekwaarde en verwachte resultaten. Uit de actualisaties van de nog te maken kosten en nog te realiseren opbrengsten blijkt een verwacht tekort van in totaal € 6,9 miljoen op contante waarde, waarvoor een verliesvoorziening is getroffen.

Weerstandsvermogen en risicomanagement

Zoals u kunt lezen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing stelt het college dat het weerstandsvermogen van uw gemeente "uitstekend" is. Hiertoe heeft het college de onderkende risico's afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit.

De interne financiële beheersing is toereikend in het kader van de jaarrekeningcontrole

Wij hebben de opzet, het bestaan en de werking van de interne beheersingsmaatregelen die relevant zijn voor de betrouwbaarheid van de in de jaarrekening opgenomen gegevens beoordeeld. Wij hebben geconcludeerd dat deze *handmatige* interne beheersingsmaatregelen in opzet voldoende functioneren.

In het kader van onze jaarrekeningcontrole hadden wij het college verzocht om, gelet op onze bevindingen uit voorgaande jaren, een IT-audit uit te (laten) voeren op de beheersomgeving (general IT controls) en de applicaties voor de digitale factuurverwerking en personeelsmutaties.

Een IT-audit heeft, in het kader van de controle van de jaarrekening, nut als die wordt uitgevoerd vóórdat de financial auditor zijn controles uitvoert. De uitkomst van de IT-audit is dan mede bepalend voor de uitvoering van de financial audit. Door verminderde plannings- en capaciteitsmogelijkheden is in onderling overleg besloten geen IT-audit voor 2016 uit te voeren.

Om alsnog voldoende zekerheid te krijgen over de betrouwbare en rechtmatige verwerking en betaling van de inkoopfacturen, heeft het college (bij de afronding van de VIC) en wij aanvullende gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd. Uit deze controlewerkzaamheden volgen geen bijzonderheden.

Het college heeft overigens aangegeven dat de IT-audit in de tweede helft van 2017 wordt ingepland.

Rechtmatigheid

De begrotingsoverschrijdingen zijn door het college geanalyseerd en toegelicht in de jaarrekening. Er is geen sprake van (materiële) overschrijdingen die doorwerken in het accountantsoordeel.

Uit de uitgevoerde controlewerkzaamheden voor de naleving van de Europese aanbestedingsrichtlijnen hebben wij geen onrechtmatigheden vastgesteld die een impact hebben op de strekking van de controleverklaring.

Wel adviseren wij een preventieve beheersmaatregel te implementeren die adequaat toeziet op de naleving van de (gewijzigde) aanbestedingsregels.

SiSa

Wij hebben geen controleverschillen (fouten en/of onzekerheden) in de verantwoorde informatie in de SiSa-bijlage geconstateerd.

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

Wij hebben vastgesteld dat de bezoldigingen over 2016 niet strijdig zijn met de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) en dat de jaarrekening 2016 van de gemeente Velsen voldoet aan de publicatieverplichtingen van de WNT. Op de opgestelde WNT-verantwoording vindt echter geen (zichtbare) interne controle plaats. Wij adviseren u deze controle voortaan zichtbaar uit te voeren en vast te leggen.

Onafhankelijkheid wordt continu gemonitord en wij bevestigen de onafhankelijkheid van Deloitte ten opzichte van de gemeente Velsen

Ons zijn geen relaties bekend tussen Deloitte Accountants B.V. en haar zuster- en/of dochterondernemingen of de memberfirms van Deloitte Touche Tohmatsu Limited en hun respectieve zuster- en/of dochterondernemingen en de gemeente, die naar ons professionele oordeel mogelijk van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid.

Onze volledige onafhankelijkheidsbevestiging is te vinden in bijlage C bij deze rapportage.

Onze belangrijkste adviezen

De belangrijkste adviezen uit onze jaarrekeningcontrole, zoals opgenomen in deze rapportage, zijn:

- Interne controle op prestatielevering (getrouwheid) en rechtmatigheid van de persoonsgebonden budgetten (PGB's) verder vormgeven (volkomen controles op persoonsniveau, keukentafelgesprekken voeren en documenteren, enquêtes et cetera).
- Voor EU-aanbestedingen het op basis van een jaarlijks geraamde inkoopbehoefte en een actueel contract-register vooraf (preventief) vaststellen dat de voorgenomen inkopen plaatsvinden volgens de juiste aanbestedingsprocedure en hierop interne controle uitvoeren.
- Het versterken van het financieel beheer (vormen, onderbouwen en uitnutten) met betrekking tot de aanwezige voorzieningen.
- De interne beheersing met betrekking tot de juiste, tijdige en volledige verantwoording van subsidiebatens dient verbeterd te worden.

Deloitte Accountants B.V. is onafhankelijk van de gemeente Velsen en voor zover wij weten heeft zich geen inbreuk voorgedaan op de van toepassing zijnde regels en het beleid ten aanzien van onafhankelijkheid.

De financiële positie

In dit hoofdstuk geven wij op hoofdlijnen een analyse van het vermogen en resultaat van uw gemeente

De vermogenspositie van uw gemeente neemt in absolute zin toe

In het Bbv, de verslaggevingsregels van gemeenten, wordt een duidelijk onderscheid gemaakt tussen resultaatbepaling en resultaatbestemming. Alle baten en lasten dienen via het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening te lopen. Er mogen geen baten of lasten rechtstreeks in het eigen vermogen worden gemuteerd.

De mutaties in het eigen vermogen vinden plaats door middel van de resultaatbestemming. Het gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten 2016 bedraagt € 1,8 miljoen voordelig. Per saldo is tussentijds € 1,6 miljoen aan de reserves onttrokken, zodat het uiteindelijk gerealiseerde resultaat over 2016 € 3,4 miljoen voordelig bedraagt. Dit resultaat is afzonderlijk vermeld onder het eigen vermogen in de balans.

In het hiernavolgende overzicht hebben wij de ontwikkeling van het eigen vermogen opgenomen.

Eigen vermogen (in € 1.000)	2016	2015	2014	2013
Eigen vermogen per 1 januari	56.890	49.745	55.297	46.672
Tussentijdse resultaatbestemming	-/- 1.599	-/- 291	-/- 6.405	-/- 6.322
Gerealiseerde resultaat	3.395	7.435	6.165	14.947
Totaal ('saldo van baten en lasten')	1.796	7.145	-/- 240	8.624
Directe vermogensmutatie (op grond van de notitie riolering van de commissie BBV)			-/- 5.312	
Eigen vermogen per 31 december	58.686	56.890	49.745	55.297

De omvang van het eigen vermogen bedraagt ultimo 2016 22,0 % van het balanstotaal (2015: 22,3 % van het balanstotaal).

Saldo baten en lasten

Het feitelijke saldo van baten en lasten in een jaar wordt weergegeven als het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten. Daarnaast kent de gemeente ook het gerealiseerde resultaat. Dit is het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten plus of min de tussentijdse resultaatbestemmingen. Deze bestemmingen bestaan uit in de loop van het jaar gedane onttrekkingen uit reserves minus de tussentijdse stortingen in reserves. De stortingen in dan wel onttrekkingen aan reserves vinden plaats op basis van door u genomen besluiten. Het gerealiseerde resultaat is dus mede het gevolg van de politieke besluitvorming.

Exploitatieresultaat (in € 1.000)

Totale baten	169.928	
Totale lasten	168.131	
Gerealiseerde saldo van baten en lasten		1.797
Af: stortingen in reserves	5.134	
Bij: onttrekkingen aan reserves	3.535	
Saldo mutaties reserves		1.599
Gerealiseerd resultaat		3.395

Concreet betekent dit voor uw gemeente het volgende:

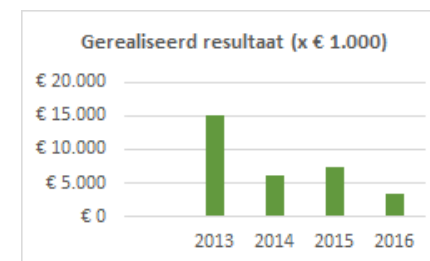
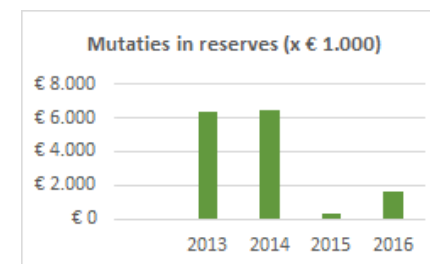
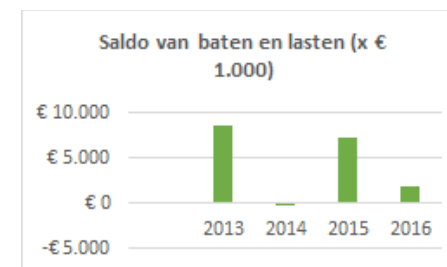
De exploitatie over 2016 laat een voordelig gerealiseerd saldo van baten en lasten van € 1,8 miljoen zien, ten opzichte van een begroot nadelig saldo van € 2,2 miljoen. Dit is een voordeel van afgerond € 4,0 miljoen.

De grootste voordelen doen zich voor op programma 3. Maatschappelijke Zorg (€ 1,9 miljoen), 7. Openbare Ruimte (0,5 miljoen) en bij de Algemene Dekkingsmiddelen (€ 1,5 miljoen). In de programmaverantwoording (Bestuurlijk - Deel A) is een analyse van (de totstandkoming van) het resultaat opgenomen en wordt in hoofdlijnen een verklaring gegeven voor de gerealiseerde afwijkingen ten opzichte van de begroting na wijziging.

In het hoofdstuk "Overzicht Incidentele Baten en lasten per programma" van de jaarstukken is aangegeven dat de meeste van deze afwijkingen incidenteel van aard zijn.

In dit overzicht wordt - als onderdeel van de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 2016 - overzichtelijk aangegeven welke baten en lasten als incidenteel zijn aan te merken.

Voor een nader gedetailleerd inzicht van de afwijkingen en de verklarende toelichting hierop verwijzen wij u naar de toelichting op het overzicht van baten en lasten 2016, waar per programma een nadere toelichting op de financiële afwijkingen 2016 is gegeven.

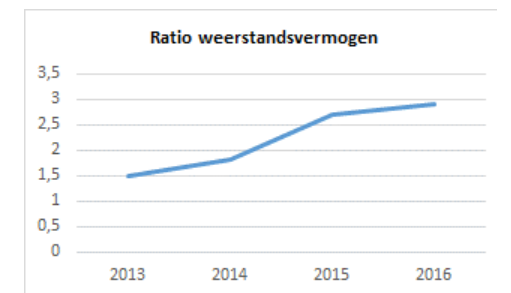
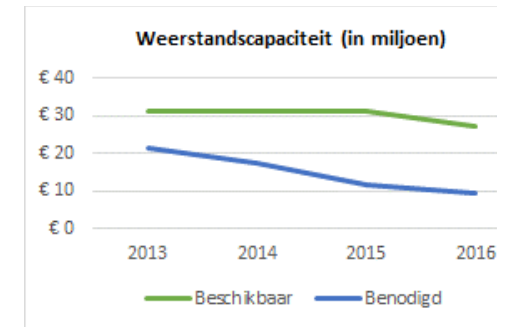
Het college kwalificeert het weerstandsvermogen als uitstekend

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit vanwege ingeschatte risico's. De beschikbare weerstandscapaciteit (voor samenstelling zie de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing van uw jaarstukken) heeft het college bepaald op € 27,3 miljoen (2015: € 31,2 miljoen). Er is dus sprake van een daling van de beschikbare weerstandscapaciteit in 2016 ten opzichte van 2015. Het college heeft de onderkende risico's gekantificeerd en ingeschat op totaal € 9,4 miljoen (2015: € 11,7 miljoen). Ten opzichte van 2015 is sprake van een daling van de gekwantificeerde risico's met per saldo € 2,3 miljoen, wat vooral wordt veroorzaakt door een daling van de risico's vanuit de decentralisaties. Overigens merken wij hierbij op dat deze cijfers niet aan accountantscontrole of een beoordelingsopdracht zijn onderworpen.

De inventarisatie van risico's die in de paragraaf weerstandsvermogen (in het jaarverslag) is opgenomen, geeft een indicatie van de financiële omvang van de belangrijkste (specifieke) risico's, om zo de benodigde weerstandscapaciteit te bepalen. Daarbij wordt een doorlopend inzicht gegeven in de grootste risico's (€ 100.000 of anders relevant) voor uw gemeente en welke risico's zijn verdwenen en/of van positie zijn gewijzigd. Ook zijn de aan deze risico's gekoppelde beheersingsmaatregelen opgenomen en wordt een inhoudelijke toelichting gegeven op nieuw gedefinieerde en gewijzigde risico's in de top van grootste risico's. Uw gemeente heeft op basis van deze risico-inventarisatie en de beschikbare weerstandscapaciteit een kwalificatie aan het weerstandsvermogen gegeven. Deze kwalificatie is gebaseerd op een ratio waarbij het beschikbare weerstandscapaciteit gedeeld wordt door het benodigde weerstandsvermogen.

De daling van de beschikbare weerstandscapaciteit en de afname van de onderkende en gekwantificeerde risico's heeft als gevolg dat per saldo

(op basis van de berekende ratio) het college het weerstandsvermogen hoger waardeert dan in 2015 het geval was. In 2016 is de ratio (NB: deze is exclusief het jaarrekeningresultaat, wat met het vaststellen van de jaarrekening (inclusief de bestemming van het resultaat) pas definitief wordt) voor het weerstandsvermogen 2,9, in 2015 was dit 2,71. Het college kwalificeert het weerstandsvermogen daarmee als "uitstekend", wat overigens gelijk is aan de kwalificatie van 2015. Voor meer gedetailleerde informatie over uw weerstandspositie verwijzen wij u naar paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing van uw jaarstukken 2016. Hierbij merken wij aanvullend op dat uw gemeente in deze paragraaf op een transparante en toereikende wijze inzicht geeft in het weerstandsvermogen en het systeem van risicobeheersing.

Belangrijkste bevindingen uit onze controle

Dit hoofdstuk bevat onze bevindingen die, volgens ons professionele oordeel, van belang zijn om te rapporteren

De grondslagen van de jaarrekening zijn aanvaardbaar

De belangrijkste verslaggevingsgrondslagen van uw gemeente zijn uiteengezet in de grondslagen van de jaarrekening 2016. In 2016 zijn er geen wijzigingen geweest in toegepaste verslaggevingsgrondslagen die een aanzienlijke invloed hebben op de baten en lasten of de financiële positie van uw gemeente. Wel heeft een aantal wijzigingen in het verslaggevingsstelsel (BBV-wijzigingen) met betrekking tot de niet in exploitatie genomen bouwgronden (deze post is met ingang van 2016 komen te vervallen, maar was bij uw gemeente als niet (meer) relevant) en de geactiveerde kosten in verband met bijdragen aan activa in eigendom van derden (deze behoren vanaf 2016 onder de immateriële vaste activa te worden verantwoord in plaats van onder de financiële vaste activa).

Significante (beeldbepalende) verslaggevingsgrondslagen en toepassing hiervan zijn belangrijk voor de presentatie van de financiële positie van uw gemeente en de baten en lasten in de jaarrekening. Daarnaast vereisen zij van het college en de directie dat zij zich een oordeel vormen ten aanzien van soms moeilijke, subjectieve en complexe posities vaak vanwege de noodzaak om inschattingen te moeten maken over het effect van zaken die inherent onzeker zijn.

Wij hebben het door het college en de directie toegepaste proces met betrekking tot significante verslaggevingsaspecten geëvalueerd en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd.

Waar nodig hebben wij specialisten betrokken bij het beoordelen van de toepassing van de juiste methodiek, aannames, berekeningen en consistente toepassing van de betrokken modellen en/of de van toepassing zijnde financiële verslaggevingsvoorschriften.

Het jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening

De jaarstukken 2016 van uw gemeente bestaan uit:

- Het jaarverslag 2016 (programmaverantwoording en verplichte paragrafen).
- De jaarrekening 2016 (balans met toelichting, overzicht van baten en lasten in de jaarrekening met toelichting en de SiSa-bijlage).

In het onderdeel “programmaverantwoording” van het jaarverslag dient informatie opgenomen te worden over: wat hebben we gedaan, wat hebben we bereikt en wat heeft het gekost? De programmaverantwoording vormt samen met de verplicht voorgeschreven paragrafen (zoals weerstandsvermogen, bedrijfsvoering, etc.) het jaarverslag. Beide onderdelen vallen niet (expliciet) onder de controle van de jaarrekening. Het primaire object van de accountantscontrole (op grond van artikel 213 van de Gemeentewet) is de jaarrekening (de balans met toelichting en het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening met toelichting en de SiSa-bijlage).

De inhoud van het jaarverslag (programmaverantwoording en paragrafen) hebben wij "marginaal getoetst". Deze toetsing blijft vooral beperkt tot het signaleren van mogelijke tegenstrijdigheden tussen het jaarverslag en de jaarrekening. Verder stellen wij vast dat relevante informatie welke wij bij onze controle contateren ook door het college in de jaarstukken is opgenomen. De accountantscontrole omvat geen oordeel over de inhoudelijke juistheid en volledigheid van de informatieverstrekking opgenomen in de programmaverantwoording en de verplichte paragrafen.

Bij onze controle hebben wij geen tegenstrijdigheden tussen het jaarverslag en de jaarrekening geconstateerd. Het jaarverslag en de jaarrekening zijn met elkaar verenigbaar.

De grondexploitaties zijn deugdelijk geactualiseerd

De veruit grootste balanspost met betrekking tot onderhanden projecten betreft de voorraden (grondexploitaties). Door de invloed van de parameters (zoals kostenstijgingen, fasering, druk op verkoopprijzen, rente-effecten) die bepalend zijn voor de in de toekomst te realiseren opbrengsten, hebben wij bij onze controle de grondexploitaties diepgaand gecontroleerd.

De risico's voor de grondexploitaties zijn in essentie terug te brengen tot drie P's:

- *Planning*: is de tijdsplanning van de projecten afgestemd op de (on)mogelijkheden in de markt. Immers, de marktbehoefte bepaalt welke projecten op welk moment te realiseren zijn.
- *Programmering*: in de afgelopen jaren hebben economische ontwikkelingen geleid tot belangrijke wijzigingen in vooral de woningbehoefte. Is er een kritische analyse van de 'mix' van woningen (huur, koop, vrije kavel appartementen, etc.) in de projecten in relatie tot de huidige marktvraag in de gemeente?

- *Prijs*: de verkoopprijzen van woningen en dus van grond hebben langere tijd onder druk gestaan. Is afgewogen welke prijzen kunnen worden gehandhaafd, rekening houdend met het risico dat gronden later of in het geheel niet worden afgenomen?

De 3 P's vormen de basis voor de actualisatie van de grondexploitaties zoals opgenomen in Meerjaren Prognose Grondexploitaties (Mpg) en zijn ook vermeld in de paragraaf grondbeleid van het jaarverslag 2016.

In de "Meerjaren Prognose Grondexploitaties (Mpg)" heeft het college de grondexploitaties voor de jaarrekening 2016 opnieuw doorgerekend (geactualiseerd) en waar nodig zijn de verwachtingen bijgesteld, waarmee tevens is beoordeeld of het onderhanden werk in de jaarrekening op een juiste wijze is gewaardeerd en of er mogelijk een (aanvullende) verliesvoorziening moet worden getroffen. Hierbij is rekening gehouden met de gewijzigde voorschriften op basis van de Notitie Grondexploitaties 2016 van de Commissie BBV.

Uit 2016 is op basis hiervan € 9,7 miljoen opgenomen in de voorziening negatieve plannen (verliesvoorziening BIE), om de naar verwachting niet meer met verkopen goed te maken kosten (2015: € 12,5 miljoen) te dekken. Hierbij is het belangrijk te vermelden dat een deel (€ 2,5 miljoen) van de voorziening (als gevolg van de BBV-wijzigingen met betrekking tot de verantwoording van de overige gronden onder de materiële vaste activa) niet langer onderdeel uitmaakt van de verliesvoorziening BIE.

Voor een overzicht van de ontwikkeling van de boekwaarden van de (belangrijkste) grondexploitaties en de (nadere onderbouw van de) hoogte van de voorziening verwijzen wij u naar de paragraaf grondbeleid van het jaarverslag, de toelichting op de balans en de Meerjaren Prognose Grondexploitaties (Mpg), waar de belangrijkste complexen en de daarmee gepaard gaande risico's worden toegelicht.

Bij onze beoordeling van de door de gemeente gehanteerde veronderstellingen voor actualisatie van de grondexploitaties, zijnde vooral de uitgangspunten voor de planning (fasering), programmering, het prijsbeleid, maar ook de parameters voor kosten- en opbrengstenstijging en de gehanteerde rekenrente (renteomslagmethode), hebben wij het volgende in overweging genomen:

- Of de afzonderlijke veronderstellingen redelijk lijken.
- Of de veronderstellingen onderling afhankelijk en intern consistent zijn.
- Of de veronderstellingen redelijk lijken wanneer ze collectief of in samenhang met andere veronderstellingen worden beschouwd.
- Of de veronderstellingen in de markt de waarneembare veronderstellingen op passende wijze weerspiegelen, met andere woorden is er consistentie met de algemene economische omgeving en de economische omstandigheden in/bij de gemeente.
- Of de veronderstellingen aansluiten op de (vastgestelde) plannen (besluiten) van de raad.
- Of de veronderstellingen consistent zijn met de ervaringscijfers van de gemeente (met andere woorden, is historische informatie representatief voor toekomstige situaties).

Wij hebben vastgesteld dat de uitgangspunten en veronderstellingen redelijk zijn tegen de achtergrond van de werkelijke uitkomsten in voorafgaande verslagperiodes, de huidige economische ontwikkeling en niet strijdig zijn met voornemens van uw raad of het college en de directie.

Grote Hout

Het complex Grote Hout vormt een omvangrijk project voor uw gemeente. In de komende jaren houdt het college nog rekening met nog te maken kosten en nog te realiseren opbrengsten. In voorgaande jaren zijn ten laste van het resultaat de verwachte verliezen op dit project voorzien.

Op basis van de geactualiseerde grondexploitatieberekening heeft het college de voorziening per ultimo 2016 geactualiseerd. De verbetering van het verwachte negatieve resultaat wordt voornamelijk veroorzaakt door gerealiseerde verkooptransacties, de verlaging van de rente en het verlengen van de verhuurperiode van het natte terrein. Het uiteindelijke resultaat is in belangrijke mate afhankelijk van (vooral) de realisatie van de gronduitgifte. Met de Meerjaren Prognose Grondexploitatie (Mpg) bent u hier uitgebreid door het college over geïnformeerd. Voor een uitgebreide en gedetailleerde toelichting verwijzen wij u daarnaar.

De kwaliteit van de onderbouwingen en inschattingen ten aanzien van voorzieningen bij het opstellen van de jaarrekening moet verbeterd worden

Uw gemeente heeft voorzieningen gevormd voor verliezen, risico's of verplichtingen die hun oorsprong vinden in het huidige boekjaar of eerdere boekjaren, maar waarvan de (verwachte) uitgaven in de toekomst liggen. Binnen de voorzieningen maakt u conform het Bbv onderscheid naar voorzieningen voor 'verplichtingen, verliezen en risico's', ter 'egalisering van kosten' ('groot onderhoud') en 'voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is'.

Vooral de voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's en de voorzieningen ter egalisering van kosten zijn naar hun aard gebaseerd op veronderstellingen en schattingen van het management en het college. Zij schatten op basis van hun kennis van de gemeente en haar omgeving in wat het effect van de te voorziene risico's, verplichtingen en kosten zal zijn in de komende jaren en wat de omvang van de voorziening moet zijn.

Omdat schattingen per definitie subjectief zijn, besteden wij als uw accountant nadrukkelijk aandacht aan de onderbouwing en redelijkheid van de aannames van het college en het management.

Wij hebben als onderdeel van onze controle daarom uitvoerige gesprekken met het management, de directie en het college gevoerd over de aard van de risico's en de verwachtingen over de ontwikkelingen in de komende jaren. Daarbij zijn ook alternatieven voor de gehanteerde schattingen overwogen.

Wij hebben beoordeeld of de voorzieningen van de gemeente Velsen toereikend zijn. Daarbij hebben we ook specifiek beoordeeld of de gevormde voorzieningen voldoen aan de eisen en voorwaarden van het BBV. Overigens geldt dat altijd voldoende onderbouwing aanwezig dient te zijn alvorens een voorziening gevormd mag worden. Deze voorwaarden van het BBV zijn ook, terecht, opgenomen in de waarderingsgrondslagen van de gemeente.

Uit onze controle zijn de volgende bijzonderheden gebleken.

Draag zorg voor actuele beheerplannen en stem de voorzieningen daarop af

Vorig jaar rapporteerden wij dat in de jaarrekening 2015 een drietal voorzieningen voor egalisatie van onderhoud ("onderhoud, wegen en verkeer", "onderhoud straatwerk OW" en "Onderhoud waterwerken") vrij waren gevallen en hiervoor bestemmingsreserves waren gevormd. De reden hiervoor was dat de beheerplannen niet (meer) voldeden aan de vereisten zoals opgenomen in het BBV om een voorziening te handhaven. Zoals wij vorig jaar rapporteerden, heeft de commissie BBV uitgesproken dat het tijdelijk is toegestaan om voor meerjarig groot-onderhoud een bestemmingsreserve aan te houden, maar dat het wel de bedoeling is dat hier, op basis van een adequaat plan, zo spoedig mogelijk weer een voorziening voor gevormd wordt.

Bij de controle 2016 stelden wij vast dat voor deze onderdelen (nog) geen actualisatie van de plannen heeft

plaatsgevonden, waardoor in de jaarrekening 2016 de voorzieningen nog niet gevormd zijn. Wij adviseren u met klem om de onderhoudsplannen op te stellen, zodat de voorzieningen weer in de jaarrekening 2017 opgenomen kunnen worden. Overigens is dit een breder aandachtspunt en dienen alle voorzieningen uiteraard te zijn onderbouwd met adequate en actuele beheerplannen. Wij adviseren u daartoe om de voorzieningen periodiek te blijven monitoren en wijzigingen in de plannen te evalueren en te betrekken bij de vraag of de voorzieningen (nog) toereikend zijn. Hierbij is het niet alleen van belang dat u prospectief kijkt (met andere woorden of uw toekomstige inschattingen nog valide zijn) maar ook of de door u gemaakte inschatting in de afgelopen jaren betrouwbaar is geweest door de werkelijke mutaties af te stemmen op de gemaakte inschattingen (back testing).

De aanwending van de voorziening onderhoud gebouwen is niet overeenkomstig het gevormde plan of richtlijnen

Bij de controle van de voorziening onderhoud gebouwen stellen wij onder meer vast of de onttrekkingen aan de voorziening daadwerkelijk groot onderhoud betreffen en of deze zijn opgenomen in het onderhoudsplan. Bij onze controle hebben wij geconstateerd dat een door ons geselecteerde post geen groot onderhoud betrof maar een investering. Naar aanleiding van deze bevinding heeft het college alle onttrekkingen (nogmaals) gecontroleerd door vast te stellen of sprake is van groot onderhoud of van een investering. Deze controle heeft ertoe geleid dat naast de door ons geconstateerde fout er nog een investering ten laste van de voorziening was gebracht. In totaliteit was voor een bedrag van € 84.000 aan investeringskosten ten laste van de voorziening gebracht. Tevens is vastgesteld dat de voorziening is aangewend voor meerdere posten (tot een bedrag van in totaal € 151.000) wat klein onderhoud betrof.

Omdat de voorziening uitsluitend bedoeld is voor groot onderhoud, zijn bovenstaande posten gecorrigeerd. Wij adviseren u de interne controle op de onttrekkingen aan de voorzieningen aan te scherpen.

Voorziening FLO in de toekomst mogelijk niet meer toereikend

In de jaarrekening is een voorziening opgenomen voor de lasten die gepaard gaan met de overdracht van gemeentepersoneel naar de VRK. Jaarlijks evalueert u of deze voorziening (nog) toereikend is en stelt u, waar nodig, de (toekomstige) dotaties bij. Over de gehele looptijd (tot 2042) constateren wij dat op basis van de huidig ingeschatte dotaties de voorziening ruim boven € 0 blijft tot en met 2035. Daarna wordt de voorziening mogelijk negatief.

Dit heeft geen impact op de voorziening zoals deze in 2016 is verantwoord, maar (mogelijk) wel op de begrote toekomstige dotaties in de voorziening. Wij adviseren u naar de toekomst toe de huidig ingeschatte dotaties nader te beoordelen en indien noodzakelijk aan te passen.

Sociaal domein (3 decentralisaties)

Voor de jaarrekeningcontrole 2016 hebben wij – met inachtneming van de Audit Alert Sociaal Domein van de beroepsorganisatie van accountants (NBA) – geconcludeerd dat uw gemeente (in materiële zin) toereikende maatregelen heeft getroffen om te komen tot een getrouwe en rechtmatige besteding van de zorg in natura (WMO en Jeugd, exclusief PGB).

De PGB-bestedingen zijn (verplicht) belegd bij de Sociale Verzekeringsbank (SVB). De accountant van de SVB heeft – net als over 2015 – een afkeurende controleverklaring bij de verantwoordingen 2016 verstrekt vanwege diverse rechtmatigheidsafwijkingen.

Het ontbreken van voldoende en geschikte controle-informatie over de prestatielevering (getrouwheid) voor de verantwoorde PGB-bestedingen en de ingekochte zorg in de jaarrekening 2016, alsook de geconstateerde rechtmatigheidsafwijkingen, leiden tot een onzekerheid in onze controle voor de getrouwheid en rechtmatigheid van in totaal € 2.448.000. Hiervan kan het volgende overzicht gegeven worden:

Onzekerheid PGB's WMO	€ 1.176.000
Onzekerheid PGB's Jeugd	€ 420.500
Onzekerheid (levering) ZIN WMO	€ 393.500
Onzekerheid (levering (ZIN) Jeugd	<u>€ 458.000</u>
Totaal	<u>€ 2.448.000</u>

Wij adviseren u voor de vaststelling van de getrouwheid (inclusief prestatielevering) en de rechtmatigheid van de PGB-bestedingen en ingekochte zorg 2017 toereikende interne controle (volkomen controles op persoonsniveau, keukentafelgesprekken voeren en documenteren, enquetes et cetera) op te zetten en uit te voeren om voor de jaarrekening 2017 de onzekerheden zoveel mogelijk weg te nemen.

Begrotingsoverschrijdingen zijn goed toegelicht in de jaarrekening

Naast de controle op de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2016, hebben wij de begrotingsrechtmatigheid gecontroleerd.

De toe te passen normen voor dit begrotingscriterium zijn gebaseerd op artikel 189, 190 en 191 van de Gemeentewet en moeten door de gemeenteraad zelf nader worden ingevuld en geconcretiseerd. Dit gebeurt door middel van de begroting en via de verordening op het financieel beheer ex artikel 212 van de Gemeentewet.

Het systeem van budgetbeheer en -bewaking moet waarborgen dat de baten en lasten binnen de begroting blijven en dat belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig worden gemeld aan de gemeenteraad, zodat deze tijdig (binnen het begrotingsjaar) een besluit kan nemen. Een systeem met onvoldoende waarborgen voor tijdige melding aan de gemeenteraad van budgetoverschrijdingen heeft het risico in zich dat inbreuk wordt gemaakt op het budgetrecht van de raad.

Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de Kadernota 2016 van de Commissie BBV. Een belangrijk uitgangspunt is dat het overschrijden van de begroting altijd onrechtmatig is, maar niet in alle gevallen hoeft te worden meegewogen in het accountantsoordeel.

Essentieel is dat de raad nadere regels kan stellen wanneer kostenoverschrijdingen die worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten (1), kostenoverschrijdingen passend binnen het beleid (2) en kostenoverschrijdingen bij openeinderegelingen (3) moeten meewegen bij het oordeel van de accountant. In die gevallen dat de gemeenteraad geen nader beleid stelt, geldt het uitgangspunt dat deze kostenoverschrijdingen door de accountant niet worden betrokken bij de beslissing of al dan niet een goedkeurende controleverklaring kan worden afgegeven. Deze kostenoverschrijdingen moeten dan wel goed herkenbaar in de jaarrekening zijn opgenomen.

Begrotingsafwijkingen werken niet door in de controleverklaring

In totaal heeft uw gemeente € 179,7 miljoen aan lasten begroot na wijziging, tegenover € 168,1 miljoen aan werkelijke lasten in 2016. Dit is in totaal een onderrealisatie van € 11,6 miljoen (6,5 %).

Aan baten had uw gemeente een bedrag van € 177,5 miljoen begroot na wijziging, tegenover € 169,9 miljoen aan werkelijke baten in 2016. In totaal gaat het om een lagere realisatie van baten van € 7,6 miljoen (4,3 %).

Het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten komt daarmee op € 1,8 miljoen voordelig.

Naast het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten kent een gemeente ook het gerealiseerde resultaat. Dit is het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten plus of min de tussentijdse resultaatbestemmingen. Deze bestemmingen bestaan uit in de loop van het jaar gedane onttrekkingen uit reserves minus de tussentijdse stortingen in reserves.

De stortingen in dan wel onttrekkingen aan reserves vinden plaats op basis van door u genomen besluiten. In 2016 is er per saldo € 1,6 miljoen aan de reserves onttrokken, zodat het gerealiseerde resultaat € 3,4 miljoen (voordelig) bedraagt.

In het kader van de begrotingsrechtmatigheid moet gekeken worden naar de lastenoverschrijdingen op het niveau waarop de raad de begroting autoriseert.

In de jaarrekening heeft het college in het onderdeel "Analyse begrotingsafwijkingen en -rechtmatigheid" inzicht gegeven in de begrotingsafwijkingen op autorisatieniveau. Op diverse autorisatieniveau's zijn begrotingsoverschrijdingen op de lasten te constateren. Wij verwijzen voor een inhoudelijke en meer specifieke analyse van deze overschrijdingen naar de toelichting op het overzicht van baten en lasten, onderdeel analyse begrotingsafwijkingen en -rechtmatigheid en het onderdeel analyse van de overschrijdingen in de jaarstukken waar een analyse van de begrotingsafwijkingen en de begrotingsrechtmatigheid 2016 is opgenomen.

De overschrijdingen zijn in te delen in de diverse categorieën, zoals ook genoemd in de kadernota van de Commissie BBV. Zoals vermeld is elke lastenoverschrijding op autorisatieniveau per definitie onrechtmatig.

Op basis van uw afwijkingenbeleid werkt echter niet elke overschrijding door in het rechtmatigheidsoordeel dat de accountant bij de jaarrekening geeft.

Zoals blijkt uit de analyse van het college is op 17 collegeproducten (autorisationiveau's) een begrotingsoverschrijding op de lasten te constateren. Naast overschrijdingen van lasten, zijn ook op onderdelen meer baten gerealiseerd dan begroot. Over de baten rapporteren wij in deze paragraaf niet omdat dit geen onderdeel uitmaakt van het criterium begrotingsrechtmatigheid zoals de richtlijnen voorschrijven.

De begrotingsrechtmatigheid omvat ook de overschrijdingen op investeringskredieten. Deze hebben zich in 2016 in voorgedaan voor een bedrag van € 335.000, waarvan voor een bedrag van € 98.000 wordt gecompenseerd door (hogere) baten. Met betrekking tot de begrotingsrechtmatigheid bij investeringskredieten is derhalve sprake van onrechtmatigheden voor een bedrag van € 237.000 die meewegen in de strekking van de controleverklaring.

Met de gegeven toelichtingen en analyses legt het college op een adequate wijze verantwoording af over de rechtmatigheid van de lasten over 2016. De geconstateerde kostenoverschrijdingen die formeel als onrechtmatig worden aangemerkt hebben de omvang geen gevolgen voor de strekking van onze controleverklaring.

Europees aanbesteden is rechtmatig

Uit de uitgevoerde controlewerkzaamheden voor de naleving van de Europese aanbestedingsrichtlijnen hebben wij geen onrechtmatigheden vastgesteld die een impact hebben op de strekking van de controleverklaring.

Wij hebben het college erop geattendeerd dat met de invoering van de nieuwe aanbestedingsrichtlijnen medio 2016 het eerdere onderscheid tussen IIA- en IIB-diensten is komen te vervallen. Bijvoorbeeld de inhuur van personeel kan hierdoor niet meer worden gekwalificeerd als IIB-dienst en daarmee is het volledige richtlijnenregime van toepassing geworden op deze 'voormalige' IIB-dienst. Voor overheidsopdrachten voor 'sociale en andere specifieke diensten' is daarentegen een nieuwe specifieke regeling ingevoerd met een hogere drempel (ad € 750.000).

Het college heeft eind 2015 een nieuw aanbestedingsbeleid vastgesteld waarin de spelregels rondom het inkopen en aanbesteden zijn opgenomen. In dit nieuwe aanbestedingsbeleid zijn de wijzigingen met betrekking tot de aangepaste Aanbestedingswet 2012 niet opgenomen.

Wij hebben het college geadviseerd om het aanbestedingsbeleid te actualiseren met de wijzigingen vanuit de aangepaste Aanbestedingswet, aangezien de wijzigingen grote gevolgen kunnen hebben voor de rechtmatigheid van uw inkopen.

Met ingang van 2016 heeft het college een belangrijke stap gezet in de verbetering van het contractbeheer door het gebruik nemen van een contractenadministratie. In 2016 is hierin reeds een groot aantal contracten geregistreerd.

Los van het feit dat dit een belangrijke stap is in de verdere verbetering van de interne beheersing rondom het contractenmanagement is dit voor de interne controle op de rechtmatigheid van de aanbestedingen ook een belangrijke ontwikkeling. Op basis van een jaarlijks te ramen inkoopbehoefte en een actueel contractregister kan vooraf (preventief) worden vastgesteld dat de voorgenomen inkopen plaatsvinden volgens de juiste aanbestedingsprocedure. Interne controles kunnen daardoor op een eerder moment en goed onderbouwd plaatsvinden. Wij hebben met het college afgesproken om in de zomer van 2017 de aanpak hiertoe te bespreken.

Wij hebben geen fouten en/of onzekerheden in de SiSa-bijlage 2016 geconstateerd

De procedure die uw gemeente moet naleven bij de aanlevering van de bestanden aan het CBS is ten opzichte van vorig jaar niet wezenlijk gewijzigd. Uw gemeente dient in een vast, voorgeschreven stramien zeven documenten aan het CBS aan te leveren.

Wij hebben de SiSa-bijlage gecontroleerd op basis van de nota verwachtingen accountantscontrole SiSa 2016. Hierbij stellen wij de getrouwheid en rechtmatigheid van de in de SiSa-bijlage verantwoorde gegevens (indicatoren) vast.

Wij willen benadrukken dat u als gemeente zelf verantwoordelijk bent voor de volledigheid van de te verantwoorden indicatoren zoals opgenomen in de SiSa-bijlage. Indien een '0' is ingevuld, zijn wij bij uw organisatie nagegaan of deze '0' terecht is ingevuld. U heeft dit aan ons bevestigd.

De (verplichte) tabel met fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen is opgenomen in bijlage B van dit accountantsverslag. Bij de controle hebben wij geen financiële fouten of onzekerheden geconstateerd.

In de "verantwoordingslijst SiSa 2016" heeft het ministerie van BZK aangegeven dat u over het project "Herinrichting IJmuidersstraatweg-Julianakade (beschikkingnummer 73554/182920" met de SiSa-verantwoording 2016 verantwoording moet afleggen. Omdat het college dit reeds met de SiSa-verantwoording 2015 heeft gedaan en de subsidie ook (januari 2017) is vastgesteld door de provincie, is dit project niet meegenomen in de SiSa-verantwoording 2016. Het college heeft hiervoor een nadere toelichting bij de SiSa-bijlage opgenomen.

De Wet Normering topinkomens (WNT) is nageleefd

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is met ingang van 2013 van toepassing en vervangt tegelijkertijd de Wopt (Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens).

Doelstelling van de wet is te verhinderen dat instellingen in de publieke en semipublieke sectoren rechte in staat zijn bovenmatige bezoldigingen toe te kennen.

Voor gemeenten geldt dat de gemeentesecretaris en de griffier als topfunctionaris worden aangemerkt. De algemene bezoldiging voor een topfunctionaris mag voor 2016 niet meer bedragen dan € 179.000 per jaar. Daarnaast dienen gemeenten het salaris openbaar te maken van overige medewerkers (inclusief – wanneer aan bepaalde voorwaarden is voldaan – ingehuurd personeel) die een bezoldiging ontvangen boven deze norm.

Ten slotte stelt de WNT een aantal overige eisen, zoals een maximale ontslagvergoeding voor topfunctionarissen van € 75.000.

In 2016 is voor geen van de topfunctionarissen en overige medewerkers sprake van een overschrijding van de grensbedragen.

Geen wijzigingen in onze initiële inschatting van het frauderisico en geen aanwijzingen van fraude

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en detecteren van fraude berust bij de gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders, inclusief het invoeren en onderhouden van interne beheersingsmaatregelen met betrekking tot de betrouwbaarheid van de financiële verslaggeving, de werking en de efficiëntie van de bedrijfsvoering en naleving van de van toepassing zijnde wet- en regelgeving. Als accountants verkrijgen wij redelijke, maar geen absolute, zekerheid dat de jaarrekening als geheel geen afwijkingen van materieel belang bevat, als gevolg van fraude of fouten.

Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle fouten en fraude hebben ontdekt.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Als onderdeel van onze controle hebben wij het college en het management verzocht inzicht te geven in de eigen inschatting van het risico dat de jaarrekening een materiële afwijking zou kunnen bevatten als gevolg van fraude, in de aard, omvang en frequentie van deze inschattingen, het proces dat het college daarbij hanteert, alsook de communicatie daarover met het personeel en met de gemeenteraad. Gedurende boekjaar 2016 heeft concerncontrol de frauderisicoanalyse die in een eerder jaar was opgezet, geactualiseerd uitgevoerd. Wij hebben de frauderisicoanalyse beoordeeld en geconcludeerd dat de belangrijkste materiële frauderisico's zijn opgenomen en dat het college beheersmaatregelen heeft getroffen om de (rest-)risico's te beperken.

De frauderisico-analyse is opgezet door concern-control aan de hand van overleggen met het managementteam. Deze frauderisico-analyse vormt (nog) geen onderdeel van andere periodieke overleggen met bijvoorbeeld het college van burgemeester en wethouders en de rekenkamercommissie/gemeenteraad. Wij adviseren u om de frauderisicoanalyse periodiek op de agenda te zetten bij zowel het college als de rekenkamercommissie/gemeenteraad.

Wij hebben op basis van de door ons uitgevoerde werkzaamheden geen aanwijzingen van gevallen van materiële fraude.

Vennootschapsbelasting

Gemeenten zijn op grond van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 voor overheidslichamen per

1 januari 2016 in beginsel belastingplichtig voor zover sprake is van ondernemingsactiviteiten. Gemeente Velsen heeft met behulp van ingehuurde deskundigen analyses uitgevoerd die aantonen dat de ondernemingsactiviteiten (grondbedrijf) van de gemeente Velsen waarschijnlijk niet materieel Vpb-plichtig zal zijn.

Bij deze analyse was het noodzakelijk aannames en veronderstellingen te doen en standpunten over de interpretatie van de (nieuwe) wetgeving in te nemen. De Belastingdienst is tot op heden zeer terughoudend om (stellige) uitspraken te doen over de ingenomen standpunten. Verondersteld risico van precedentwerking is hierbij een knelpunt. Dit geldt overigens niet alleen voor uw gemeente, maar is het landelijke beeld. Derhalve bestaat bij de jaarrekening 2016 onzekerheid over de fiscale openingsbalans en de VPB last over 2016. In de jaarrekening van gemeente Velsen is deze onzekerheid toegelicht in de paragraaf weerstandsvermogen.

Verantwoording van subsidiebatens vraagt aandacht

In onze managementletter hebben wij gerapporteerd dat de verwerking van subsidiebatens voor grote projecten in de grondexploitatie (mogelijk) niet in de pas loopt met de stand van de uitgevoerde werkzaamheden en gemaakte kosten. Op ons verzoek heeft het college hier nader onderzoek naar uitgevoerd. Daarbij is vastgesteld dat in eerdere jaren voor een bedrag van € 464.000 ten onrechte al als bate is toegerekend (batens derhalve te hoog verantwoord) en voor een bedrag van € 1.484.000 aan batens (nog) niet was verantwoord (batens te laag).

Per saldo is derhalve voor een bedrag van € 1.020.000 aan batens niet in de jaarrekening 2015 (of eerder) verantwoord, terwijl dat wel het geval had moeten zijn.

Deze baten zijn nu in de jaarrekening 2016 alsnog verantwoord. De verantwoording van baten heeft in de afgelopen periode voor een belangrijk deel plaats gevonden op basis van de daadwerkelijk ontvangen voorschotbedragen (kasbasis), waarbij ook is gebleken dat niet in alle gevallen dat een voorschot kon worden aangevraagd, dat ook daadwerkelijk is gebeurd en waarbij intern niet is beoordeeld of het gehele ontvangen voorschot bedrag al als bate verantwoord kon worden.

De betreffende subsidies hebben alle betrekking op de grondexploitatie en zijn daarmee van invloed op de waardering van de grondposities in de balans tot en met 2015. Overigens zijn de (nog te ontvangen) baten in de afgelopen jaren wel doorgerekend in de prospecties, waardoor het waarderingsrisico beperkt is gebleken.

Omdat de mutaties in het onderhanden werk (grondexploitatie) ook via het resultaat lopen, zijn de baten en lasten in voorgaande jaren niet juist en volledig weergegeven.

Het niet (tijdig) verantwoorden van baten heeft niet alleen een effect op waardering, vermogen en resultaat, maar betekent ook dat, in geval van het niet tijdig aanvragen van subsidievoorschotten, uw gemeente voorfinanciert. Dat heeft dan een (nadelig) rente-effect.

Bij de controle stelden wij verder vast dat uw gemeente voor een bedrag van € 30.000 is gekort op een toegekende projectsubsidie, omdat u te laat de aanvraag tot vaststelling heeft ingediend bij de provincie Noord-Holland.

Tenslotte stelden wij vast dat voor een ander project een subsidie van € 300.000 was verantwoord als bate, terwijl de gesubsidieerde activiteiten (nog) niet uitgevoerd waren.

Omdat deze subsidie derhalve nog niet gerealiseerd was, is deze ten onrechte opgenomen bate gecorrigeerd in de jaarrekening 2016. Deze bate zal worden verantwoord op het moment dat het project gerealiseerd is en de (subsidieerbare) kosten zijn gemaakt.

Wij adviseren u om op basis van de stand van het werk en de gemaakte kosten permanent de inschatting te (blijven) maken over de toe te rekenen subsidiebatens. Hierbij is het uiteraard van belang dat vastgesteld wordt dat aan de subsidievoorwaarden is voldaan. Wanneer sprake is van een subsidierisico, dan dient dat toegelicht te worden.

Verder adviseren wij u om te borgen dat subsidievoorschotten tijdig worden aangevraagd.

Interne beheersing

De belangrijkste bevindingen uit onze managementletter 2016

De interne (financiële) beheersing is adequaat in het kader van onze jaarrekeningcontrole

Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole hebben wij in het najaar van 2016 een interim-controle uitgevoerd. Deze interim-controle is primair gericht op de opzet, het bestaan en de werking van maatregelen van administratieve organisatie en interne beheersing (AO/IB), voor zover van belang voor onze controle op de betrouwbaarheid en rechtmatigheid van de in de jaarrekening opgenomen gegevens.

De bevindingen naar aanleiding van deze controle hebben wij opgenomen in onze managementletter 2016 (met kenmerk 3114411880/2016.005071/MK). De belangrijkste kernboodschappen uit onze interim-controle waren (met daarbij de follow up op basis van onze werkzaamheden en bevindingen bij de controle van de jaarrekening):

- Rond (overeenkomstig uw planning) de VIC voor geheel 2016 in het eerste kwartaal 2017 af, inclusief het onderzoek naar de automatiseringsomgeving.

De werkzaamheden die gepland waren, waren ten tijde van de interimcontrole ook afgerond. Van de resterende geplande werkzaamheden stelden wij bij de controle van de jaarrekening vast, dat deze ook waren uitgevoerd.

De (mogelijke) verbeterpunten naar de toekomst die wij hebben gerapporteerd houden verband met de documentatie van processtappen, de tijdige, wellicht eerdere uitvoering van de VIC (bijvoorbeeld de controle van de juiste en tijdige invoer van tarieven en normgegevens (bijv. voor de uitkeringen)) en uiteindelijk ook het integraal geborgd hebben van het proces van risicomanagement. Wij verwijzen hiervoor ook naar onze eerdere rapportages. Ook zien wij kansen voor de VIC op andere aspecten, zoals bijvoorbeeld het intern "challengen" van het schattingsproces

(bij voorzieningen) en waardering van activa (waaronder grondexploitaties).

- Stel vast dat de BBV-wijzigingen met betrekking tot de grondexploitatie zijn doorgevoerd inclusief mogelijke effecten op de waardering.

Bij de controle van de jaarrekening stelden wij vast dat hier in voldoende mate opvolging aan is gegeven.

- Beoordeel de onderbouwing van de voorzieningen.

Dit blijft een belangrijk aandachtspunt. Ook bij de controle van de jaarrekening heeft, net als in voorgaande jaren, de controle van de voorzieningen veel tijd gevegd. Aansluitingen tussen onderliggende plannen, de validatie van uitgangspunten en veronderstellingen en de aanwending van voorzieningen zijn belangrijke aandachtspunten (met name bij onderhoudsvoorzieningen).

- Stel vast dat subsidiebatens juist, volledig en tijdig zijn verantwoord.

De toerekening van subsidiebatens naar rato van de voortgang van werkzaamheden en de inschatting van het college op basis van de gemaakte (subsidiabele) kosten (met de daaraan gekoppelde bate) heeft versterking. Uw projectadministratie moet hierop worden aangescherpt. Bij de controle van de jaarrekening hebben wij, op grond van de bevinding die wij in de managementletter hebben gerapporteerd, de evaluatie die het college heeft gemaakt beoordeeld. Hierbij zijn wij tot de conclusie gekomen dat voor een bedrag van € 1.020.000 aan baten in een te laat jaar is verantwoord. Voor een nadere toelichting hierop verwijzen wij naar het voorgaande hoofdstuk uit dit accountantsverslag.

- Breng de fiscale positie (Vpb) in beeld en verwerk dit op een juiste wijze in de jaarstukken 2016.

Wij verwijzen hiervoor naar het voorgaande hoofdstuk van dit accountantsverslag. Voor 2016 heeft het college de inschatting gemaakt dat sprake is van een nihil-last inzake de Vpb en hiervoor een onzekerheid toegelicht.

- Stel tijdig de juiste, volledige en rechtmatige verantwoording van de uitgaven met betrekking tot de decentralisaties vast en informeer, indien noodzakelijk, tijdig de raad wanneer sprake is van (mogelijke) afwijkingen (oordeel en/of termijnen).

Hiervoor verwijzen wij naar het vorige hoofdstuk uit dit accountantsverslag. In totaliteit is sprake van een bedrag van € 2.448.000 aan onzekerheden.

In aanvulling op de opmerkingen die wij in onze managementletter (of elders in dit accountantsverslag) hebben gemaakt met betrekking tot de administratieve organisatie en interne beheersing brengen wij u nog de volgende bevindingen onder de aandacht:

- Mutatieverslagen van de salarisverwerking worden niet zichtbaar gecontroleerd.

- De interne controle op de volledigheid van de huuropbrengsten kan versterkt worden door:
 - De volledigheidscntrole uit te voeren vanuit de contractenadministratie (primaire registratie) in plaats vanuit de financiële administratie.
 - Te borgen dat alle afgesloten huurcontracten in de contractadministratie (Sweco) zijn opgenomen.
 - Alle relevante stromen bij de controle mee te nemen bij de controle.

Betrouwbaarheid en continuïteit van de automatiseringsomgeving verdient de nodige aandacht

Onze jaarrekeningcontrole is gericht op het geven van een oordeel over de jaarrekening zelf en is niet primair gericht op het doen van uitspraken over de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of van onderdelen daarvan. Onze bevindingen gaan over de onderdelen die wij onderzocht hebben in het kader van de jaarrekening, wat wil zeggen dat wij geen volledigheid pretenderen.

De IT-omgeving en een adequate opzet en werking daarvan nemen een steeds dominantere plaats in binnen uw organisatie voor een betrouwbare geautomatiseerde gegevensverwerking. Daarmee krijgt de IT ook een dominantere positie in onze controleaanpak en -uitvoering. Wij hebben, op basis van de door het college voor 2016 geactualiseerde inventarisatie naar de kwaliteit van de "general IT controls" en de beheersmaatregelen in onderliggende applicaties met betrekking tot de digitale workflow voor inkoopfacturen, onze IT-specialisten een inventarisatie laten uitvoeren naar de (nog openstaande) risico's op dit terrein.

Vorig jaar hebben wij gerapporteerd over een aantal aanbevelingen in het kader van de general IT controls van de huidige IT-omgeving van de gemeente Velsen. In 2015 waren deze aanbevelingen nog niet allemaal opgevolgd, zodat er bij de accountantscontrole op gesteund kon worden. Het college heeft aangegeven dat deze aanbevelingen wel zijn opgevolgd en voor 2016 operationeel zijn. Het college heeft dit echter nog niet aan kunnen tonen door het uitvoeren van een IT-audit. Recentelijk hebben wij hier gesprekken over gevoerd en zijn afspraken gemaakt om in 2017 te komen tot een IT-audit. In onze volgende rapportage nemen wij de uitkomsten van deze audit mee.

De uitkomsten, zoals deze door ons zijn gerapporteerd in het accountantsverslag 2015, zijn voor 2016 vanuit accountantsperspectief ongewijzigd en zijn op hoofdlijnen als volgt:

- Ontbreken van functiescheidingen in digitaal factuurproces: Door middel van een analyse van de toegekende autorisaties aan gebruikers is een aantal uitzonderingen vastgesteld op algemene functiescheidingen in het digitaal factuurverwerkingsproces. Zo is er geconstateerd dat 24 gebruikers voor 1 of meerdere onderdelen zowel budgetbeheerder als budgethouder zijn en dat er meerdere gebruikers zijn die zowel een rol hebben in de digitale factuur flow alsook crediteurenstamgegevens kunnen wijzigen.
- Logische toegangsbeveiliging. De wachtwoordinstellingen van Donau en Decade zijn niet adequaat. Beide applicaties maken gebruik van hetzelfde wachtwoord. Qua wachtwoord-eisen ontbreken hiervoor de wachtwoordeisen, zoals complexiteit, minimumlengte en maximale geldigheid. Voor de toegang tot de HR portal geldt dat de wachtwoordduur voor gebruikers met certificaat staat ingesteld op 365 dagen (een jaar) en voor de gebruikers zonder certificaat op 183 dagen (half jaar). Verder wordt er een wachtwoordhistorie afgedwongen van 1 wachtwoord.

- Beheer stamgegevens. De gemeente hanteert geen vastgelegde procedure voor het aanpassen van stamgegevens. De stamgegevens kunnen worden aangepast door de 16 accounts, waarvan 3 service-/systeemaccounts. Afsproken is dat alleen de medewerkers die facturen registreren de stamgegevens aanpassen. Er wordt in het systeem geen accordering afgedwongen voordat mutaties geëffectueerd kunnen worden. Mutaties in de stamgegevens worden gelogd, maar er vindt geen periodieke controle plaats op deze logging.
- Autorisatiebeheer. De gemeente beschikt niet over een schriftelijk vastgelegde en door het management goedgekeurde autorisatieprocedure. Wel heeft de gemeente een indienstprocedure voor nieuwe medewerkers. Afdeling Financiën wordt formeel niet op de hoogte gesteld wanneer medewerkers van functie wijzigen binnen de organisatie of de organisatie verlaten. De uitdiensttrekkers worden maandelijks via het intranet gecommuniceerd.

Een IT-audit heeft, in het kader van de controle van de jaarrekening, nut als die wordt uitgevoerd vóórdat de financial auditor zijn controles uitvoert. De uitkomst van de IT-audit is dan mede bepalend voor de uitvoering van de financial audit. Door verminderde plannings- en capaciteitsmogelijkheden is in onderling overleg besloten geen IT-audit voor 2016 uit te voeren.

Om alsnog voldoende zekerheid te krijgen over de betrouwbare en rechtmatige verwerking en betaling van de inkoopfacturen, heeft het college (bij de afronding van de VIC) en wij aanvullende gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd. Uit deze controlewerkzaamheden volgen geen bijzonderheden. Het college heeft overigens aangegeven dat de IT-audit in de tweede helft van 2017 wordt ingepland.

Naast de hiervoor genoemde onderwerpen hebben wij in de managementletter ook gerapporteerd over **Cyber Security**. Cyber is een onlosmakelijk onderdeel geworden van onze samenleving. Dagelijks werken we met digitale oplossingen, zowel privé als zakelijk. Door gebruik van het internet, interne netwerken en bedrijfsapplicaties hebben ook alle organisaties, ongeacht hun omvang, te maken met aan cyber gerelateerde risico's zoals cyber crime.

Als cyberrisico's zich voordoen, kunnen deze een (significante) impact hebben op de financiële systemen, uitspraken over de interne beheersing en ook de jaarrekeningcontrole.

Als onderdeel van onze controle hebben wij het college verzocht inzicht te geven in de eigen inschatting van het risico dat de jaarrekening een materiële afwijking zou kunnen bevatten als gevolg van cyberrisico's in het betalingsverkeer, door onttrekken van persoonsgegevens, vertrouwelijke gegevens of Intellectual Property of door het verstoren van bedrijfsvoering. Tijdens gesprekken die wij hierover gevoerd hebben, heeft het college aangegeven zich bewust te zijn van cyberrisico's en voorbeelden gegeven van de manier waarop zij deze beheerst. Tegelijkertijd stellen wij vast dat een interne analyse van de risico's rond cyber security nog ontbreekt. Uw organisatie loopt hiermee het risico dat de interne beheersing kwetsbare plekken bevat die onopgemerkt blijven.

Aangezien iedere organisatie waardevolle informatie heeft te verliezen of ernstige schade kan lijden als de IT-infrastructuur (tijdelijk) niet meer beschikbaar is, attenderen wij u op het belang van een cyberrisicoanalyse als vast onderdeel van het interne controlesysteem dat erop is gericht bedrijfsrisico's te onderkennen en het belang en de waarschijnlijkheid daarvan in te schatten en het daarop toespitsen van de interne beheersing. Wij adviseren u dit derhalve mee te nemen in de actualisatie van het risicoprofiel van uw gemeente in 2017 en dit ook te documenteren.

Verder hebben wij geen zaken gesignaleerd betreffende de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking die in het kader van onze jaar-rekeningcontrole voor rapportering in aanmerking komen.

Overige aangelegenheden

In dit onderdeel geven wij een samenvatting van overige aangelegenheden en bepaalde vereiste communicaties.

Naleving van wet- en regelgeving

Een belangrijk onderdeel van de rechtmatigheidswetgeving is de niet-financiële rechtmatigheid. Dit is niet primair het onderzoeksgebied van de accountant. De accountant heeft als taak u te wijzen op een niet-financiële onrechtmatigheid als eventuele 'bijvangst' van de reguliere controle en op eventuele tekortkomingen in het interne signaleringssysteem. Voor dit laatste verwijzen wij u naar onze opmerkingen over de administratieve organisatie en interne beheersing.

In het kader van onze controle van de jaarrekening 2016 hebben wij geen opmerkingen ten aanzien van de niet-financiële rechtmatigheid.

Wij hebben daarnaast geen kennis van het niet naleven van wet- en regelgeving waarover gerapporteerd zou moeten worden.

Onze communicatie met management

Bevestigingen van het management

Wij hebben het college en management ter confirmatie een aantal schriftelijke bevestigingen gevraagd aangaande zijn verantwoordelijkheden inzake financiële verslaggeving.

Wij hebben van het college een ondertekende schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen.

Geen meningsverschil met college en management of beperking in reikwijdte van de controle

Er zijn geen meningsverschillen met het college en management geweest en er waren geen beperkingen bij de uitvoering van onze controle. Naar onze mening is ons bij de uitvoering van onze controleopdracht door het college, management en de medewerkers van de gemeente de volledige medewerking verleend en hebben wij volledige toegang tot de benodigde informatie gehad.

Verenigbaarheid jaarverslag en jaarrekening

Op basis van Nederlandse wetgeving en de Nadere Voorschriften Controle- en Overige Standaarden (NVCOS) 720 is de accountant verplicht bepaalde werkzaamheden uit te voeren met betrekking tot het jaarverslag van de gemeente.

Wij hebben voor zover wij kunnen beoordelen vastgesteld dat verklaringen van het college van burgemeester en wethouders zoals opgenomen in het jaarverslag verenigbaar zijn met de beweringen en verklaringen die in de jaarrekening zijn opgenomen.

BIJLAGEN

Bijlage A1a – Niet-gecorrigeerde controleverschillen

In de onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van niet-gecorrigeerde controleverschillen boven de rapporteringstolerantie van € 100.000.

Aard van de controleverschillen	Rechtmatigheid*	Getrouwheid
Effect niet-gecorrigeerde controleverschillen voorgaande periode	N.v.t.	N.v.t.
Effect niet-gecorrigeerde controleverschillen huidige periode	N.v.t.	N.v.t.
Rechtmatigheidsfout is tevens getrouwheidsfout	N.v.t.	N.v.t.
Rechtmatigheidsfout is per saldo ook een getrouwheidsfout	N.v.t.	N.v.t.
(Sub)totaal getrouwheidsfouten	N.v.t.	N.v.t.
Extra absolute waarde rechtmatigheidsfouten: - begrotingsrechtmatigheid investeringskredieten	€ 237.000	
Extra foutieve financiële beheershandelingen zonder direct financieel effect vanuit externe regels (EU-aanbesteding/Fido/Etc.)	N.v.t.	
Extra foutieve financiële beheershandelingen zonder direct financieel effect vanuit interne regels (gedoogbeleid)	N.v.t.	
Overige rechtmatigheidsfouten	N.v.t.	
Totaal rechtmatigheidsfouten	€ 237.000	

* In het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), de Kadernota Rechtmatigheid 2016 en in het normenkader 2016 is het kader voor de controle op de financiële rechtmatigheid opgenomen.

Bijlage A1b – Onzekerheden in de controle

In de onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van onzekerheden in de controle boven de rapportagetolerantie van € 100.000.

Aard van de onzekerheden	Rechtmatigheid*	Getrouwheid
Onzekerheid PGB-bestedingen 2016 (SVB)	€ 1.596.500	€ 1.596.500
Onzekerheid ingekochte zorg WMO (levering)	€ 393.500	€ 393.500
Onzekerheid ingekochte zorg Jeugd (levering)	€ 458.000	€ 458.000
(Sub)totaal onzekerheden in de getrouwheidscontrole	€ 2.448.000	€ 2.448.000
Extra absolute waarde onzekerheden rechtmatigheid	N.v.t.	
Extra financiële beheershandelingen met een onzeker direct financieel effect vanuit externe regels (EU-aanbesteding/Fido/Etc.)	N.v.t.	
Extra financiële beheershandelingen met een onzeker direct financieel effect vanuit interne regels (gedoogbeleid)	N.v.t.	
Overige onzekerheden inzake rechtmatigheid	N.v.t.	
Totaal onzekerheden in de rechtmatigheidscontrole	€ 2.448.000	

* In het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), de Kadernota Rechtmatigheid 2016 en in het normenkader 2016 is het kader voor de controle op de financiële rechtmatigheid opgenomen.

Wij hebben van het college een schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen, waarin het college het bovenstaande heeft bevestigd. Dat houdt in dat eventuele niet-geconstateerde en daardoor niet-gecorrigeerde afwijkingen, zowel individueel als in totaal, in het kader van de jaarrekening niet materieel zijn. Het college heeft tevens bevestigd geen kennis te hebben van andere niet-gecorrigeerde afwijkingen.

Bijlage A2 – In de controle opgenomen aanpassingen

De onderstaande tabel bevat alle afzonderlijk geïdentificeerde en gecorrigeerde afwijkingen boven de rapportagetolerantie van € 100.000.

Aard van de gecorrigeerde controleverschillen	Rechtmatigheid*	Getrouwheid
Feitelijke controleverschillen		
Baten en lasten ivm correctie Zeekade Grote Hout (presentatie)	€ 7.100.000	€ 7.100.000
Herrubricering bijdragen aan activa in eigendom derden (presentatie)	€ 307.000	€ 307.000
Verantwoording nog niet gerealiseerde subsidiebate Wijkmeerweg (baten waren te hoog)	€300.000	€ 300.000
Herrubricering gronden niet toegelicht in concept-jaarrekening bij materiële vaste activa	€ 2.587.000	€ 2.587.000
Rubricering subsidie (vooruitontvangen bedrag) Omgevingsdienst IJmond	€ 321.000	€ 321.000
Rubricering kruisposten/schatkistbankieren (presentatie incl drempelbedrag)	€1.400.000	€ 1.400.000
Afwaardering i.v.m. sloop activa ten onrechte gepresenteerd als afwaardering ipv desinvestering	€ 457.000	€ 457.000
Correctie subsidie beeldkwaliteitstoets Middenhavengebied (was te hoog opgenomen)	€ 130.000	€130.000
Balanscorrectie verantwoording onderhanden werk (investeringen in uitvoering, presentatie, correctie per saldo)	€ 682.000	€ 682.000
Baten grondexploitatie niet verantwoord	€ 242.000	€ 242.000
Toelichting onzekerheid eigen bijdragen CAK (WMO) niet opgenomen	€1.127.000	€ 1.127.000
Mutaties OAB netto opgenomen ipv bruto	€738.000	€ 738.000
Inschattingverschillen		
Niet van toepassing	N.v.t.	N.v.t.
Geprojecteerde (inschattings)verschillen		
Niet van toepassing	N.v.t.	N.v.t.

Bijlage A3 – Tekortkomingen in de toelichtingen

Onze controlestandaarden vereisen dat wij afwijkingen van materieel belang in de toelichting signaleren om de gemeenteraad in staat te stellen een inschatting te maken van de gevolgen daarvan voor de jaarrekening.

De tabel hierna bevat een weergave van die onderwerpen uit de toelichting waarvan wij denken dat de gemeenteraad deze nader dient te beoordelen.

Toelichting	Bron van de toelichtingvereiste	Kwantitatieve of kwalitatieve overwegingen
Niet van toepassing	N.v.t.	N.v.t.

Bijlage B – Bevindingen controle SiSa-bijlage

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit accountantsverslag over de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die onder SiSa vallen. Per regeling wordt in een tabel aangegeven of, en zo ja welke financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd.

Onderstaand treft u deze tabel aan.

Bevindingen controle SiSa-bijlage		Fout of onzekerheid	Financiële omvang	Toelichting
OCW D9	Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2017 (OAB)	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
I&M E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaaï	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
I&M E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer SiSa tussen medeoverheden	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
SZW G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2016	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
SZW G3	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2016	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
Totaal			€ 0	

Bijlage C – Onafhankelijkheidsbevestiging

In deze bijlage geven wij onze bevestiging van onze onafhankelijkheid.

Bevestiging onafhankelijkheid

De voorschriften in het kader van onafhankelijkheid zijn binnen de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (de NBA) opgenomen in de "Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO)" en vormen een belangrijk onderdeel van het 'normenkader' waaraan een accountant moet voldoen. De naleving van de ViO is binnen de organisatie van Deloitte ingebed.

Op basis van onze toetsing concluderen wij dat onze onafhankelijkheid als certificerend accountant bij de gemeente Velsen in 2016 is gewaarborgd. Er is geen sprake van aanvullende dienstverlening.

Wij bevestigen dat onze onafhankelijke positie ten opzichte van de gemeente in overeenstemming met de Nederlandse wettelijke en beroepsvoorschriften is gewaarborgd. Wij zijn van mening dat onze objectiviteit gedurende het afgelopen jaar niet is aangetast.

Stelsel van waarborgen om onafhankelijke positie te waarborgen

Deloitte beschikt over een stelsel van maatregelen om onze onafhankelijke positie bij controlecliënten te waarborgen. Het stelsel van maatregelen is een integraal onderdeel van de bestuurlijke organisatie en van het voor de gehele organisatie van toepassing zijnde stelsel van kwaliteitsbeheersingsmaatregelen.

Bijgaande niet-limitatieve opsomming geeft u een indruk van de maatregelen die bijdragen aan het waarborgen van onze onafhankelijke positie:

- Schriftelijke onafhankelijkheidsbepalingen waarin alle bestaande onafhankelijkheidsvereisten en de risico's ten aanzien van de bedreiging van de onafhankelijkheid en de daaraan gerelateerde waarborgen zijn verwerkt.
- Procedures voor tijdige bekendmaking van de voorschriften en de daarin aangebrachte wijzigingen aan alle gevolmachtigden en werknemers bij Deloitte.
- Procedures voor de organisatie van periodieke training inzake de toepassing van de onafhankelijkheidsvoorschriften.
- Procedures die erop gericht zijn dat onze gevolmachtigden en werknemers in specifieke casussen en omstandigheden de onafhankelijkheidsvoorschriften naleven.
- De benoeming van professionals op seniorniveau die verantwoordelijk zijn voor het continu actualiseren van de procedures en voorschriften, de tijdige bekendmaking ervan en het adequaat functioneren van het gehele stelsel van waarborgen.
- Procedures voor een schriftelijke rapportage per controlecliënt waarin is vastgelegd of sprake is van omstandigheden die de onafhankelijkheid van de accountant die de controleopdracht uitvoert bedreigen, op welke wijze met potentiële bedreigingen is omgegaan en indien er bedreigingen zijn signaleerd welke maatregelen dan zijn genomen om deze bedreiging voor de onafhankelijkheid weg te nemen.

De vastlegging van deze beoordeling inclusief een gemotiveerde conclusie (de zogenoemde onafhankelijkheidsevaluatie) wordt in het dossier opgenomen. Procedures die vereisen dat een daartoe geëigende afdeling binnen Deloitte wordt geconsulteerd, als sprake is van een mogelijke aantasting van de onafhankelijkheid in relatie tot een specifieke cliënt. Indien de bestuursstructuur van de controlecliënt voorziet in een raad van commissarissen of audit committee overwegen wij ook één van deze beide instanties te raadplegen.

- Procedures voor het interne toezicht in relatie tot de toetsing en bewaking van de naleving van de onafhankelijkheidsvoorschriften.

De opzet en werking van ons stelsel van maatregelen worden periodiek door de externe toezichthouder getoetst.

Interne roulatie

Een te grote mate van vertrouwdheid of vertrouwen kan een bedreiging vormen voor de onafhankelijkheid van de accountant wanneer bepaalde leden van het controleteam geregeld en voor lange tijd aan de wettelijke controle van een controlecliënt meewerken.

Wij beoordelen de bedreiging voor de onafhankelijkheid die kan voortvloeien uit de langdurige betrokkenheid van andere leden van het controleteam bij de controleopdracht. Waar nodig nemen wij maatregelen om de bedreiging weg te nemen.

Onze beoordeling heeft geen aanleiding gegeven om komend boekjaar teamleden bij de gemeente te rouleren.

Persoonlijke, zakelijke of financiële relaties met de gemeente

Wij hebben een evaluatie gemaakt van persoonlijke, zakelijke en financiële relaties tussen Deloitte, haar gevolmachtigden en haar medewerkers en de gemeente die van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid. Bij deze evaluatie zijn ons geen zaken gebleken welke aan u gerapporteerd dienen te worden.

Geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid

De Nederlandse onafhankelijkheidsregels vereisen dat de eindverantwoordelijke accountant de met governance belaste organen informeert over geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid die Deloitte, een bestuurder of interne toezichthouder van Deloitte of een lid van het controleteam heeft ontvangen of verstrekt aan de gemeente of een bij de gemeente betrokken persoon. Hierbij is een drempel van € 100 opgenomen in de regels.

Wij hebben geen geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid die een (geschatte) waarde van meer dan € 100 hebben ontvangen of verstrekt en zijn daarom van mening dat er geen sprake is van een bedreiging voor de onafhankelijke uitvoering van de controleopdracht.

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, a UK private company limited by guarantee ("DTTL"), its network of member firms, and their related entities. DTTL and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL (also referred to as "Deloitte Global") does not provide services to clients. Please see www.deloitte.nl/about to learn more about our global network of member firms.

Deloitte provides audit, consulting, financial advisory, risk advisory, tax and related services to public and private clients spanning multiple industries. Deloitte serves four out of five Fortune Global 500® companies through a globally connected network of member firms in more than 150 countries and territories bringing world-class capabilities, insights, and high-quality service to address clients' most complex business challenges. To learn more about how Deloitte's approximately 245,000 professionals make an impact that matters, please connect with us on Facebook, LinkedIn, or Twitter.

This communication contains general information only, and none of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, its member firms, or their related entities (collectively, the "Deloitte Network") is, by means of this communication, rendering professional advice or services. Before making any decision or taking any action that may affect your finances or your business, you should consult a qualified professional adviser. No entity in the Deloitte Network shall be responsible for any loss whatsoever sustained by any person who relies on this communication.